

CYKL | MŁODZI W OBIEKTYWIE
GRUPA WIEKOWA | SZKOŁA PODSTAWOWA, KLASY 4–6
PRZEDMIOT | JĘZYK POLSKI, GODZINA WYCHOWAWCZA

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE DLA NAUCZYCIELA

SCENARIUSZ LEKCJI

opracowanie: Aleksandra Bieńkowska

FILM | „SZCZĘŚCIARA”

H is for Happiness, Australia, 2019, 103 min

reżyseria: John Sheedy

scenariusz: Lisa Hoppe

zdjęcia: Bonnie Elliott

muzyka: Nerida Tyson-Chew

montaż: Johanna Scott

obsada: Daisy Axon, Wesley Patten, Richard Roxburgh, Emma Booth, Deborah Mailman, Joel Jackson, Miriam Margolyes

Niezwykle pogodna i nieoczywista historia rudowłosej dziewczynki, która wbrew wszelkim oczekiwaniom nie załamuje się po stracie siostry i niezłomnie dąży do tego, aby przywrócić radość życia swym ogarniętym żałobą i konfliktami rodzicom.

Candice to uporządkowana, bardzo elokwentna i skrupulatna dwunastolatka, która niejednokrotnie musi się mierzyć z nieprzychylnością swoich rówieśników oraz poczuciem wyobcowania. Pomimo tych niesprzyjających okoliczności dziewczynka nie traci optymizmu, tryska energią i z rozbijającą obojętnością podchodzi do wszelkich agresywnych zaczepek. Jej postawa jest tym bardziej imponująca, im więcej dowiadujemy się o historii rodziny Candice. Dziewczynka dzięki dwóm wydarzeniom – zadaniu domowemu „Moje życie jest alfabetem” i pojawieniu się w jej życiu niepospolitego chłopca Douglasa – postanawia pomóc swoim rodzicom rozprawić się z prześladowającą ich przeszłością i przywrócić uśmiech na ich twarzach.

R JAK RODZINA. R JAK RATUNEK. R JAK RADOŚĆ

Temat lekcji

R jak rodzina. R jak ratunek. R jak radość

Czas trwania lekcji

2 x 45 min

Cele lekcji

Podczas lekcji uczeń:

- uzasadnia obecność wskazanych przez siebie cech bohatera,
- charakteryzuje bohatera filmu,
- efektywnie pracuje w grupie,
- rozumie zasady współpracy i podział ról w zespole,
- dostrzega podobieństwa i różnice w obowiązkach członków rodziny,
- uczestniczy w dyskusji.

Powiązanie z podstawą programową

Podczas lekcji uczeń:

- wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach,
- wskazuje wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohatera,
- określa temat i główną myśl tekstu,
- rozumie swoistość tekstów kultury przynależnych do filmu,
- odnosi treści tekstów kultury do własnego doświadczenia,
- odczytuje teksty poprzez przekład intersemiotyczny (np. rysunek, drama, spektakl teatralny),
- uczestniczy w rozmowie na zadany temat, wydziela jej części, sygnały konstrukcyjne wzmocniające więź między uczestnikami dialogu, tłumaczące sens,
- tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: dialog, opowiadanie (twórcze, odtwórcze), opis, list, sprawozdanie (z filmu, spektaklu, wydarzenia), dedykacja, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia, opis przeżyć wewnętrznych, charakterystyka, tekst o charakterze argumentacyjnym.

Metody i formy pracy

Podczas lekcji nauczyciel wykorzystuje następujące metody i formy pracy z uczniem:

- praca indywidualna,
- praca w grupach,
- przekład intersemiotyczny,
- pogadanka,
- dyskusja/rozmowa moderowana.

Środki dydaktyczne

Podczas lekcji nauczyciel wykorzystuje następujące środki dydaktyczne:

- karty pracy,
- szary papier/bloki do flipchartu,
- mazaki, kredki, nożyczki, klej,
- bibuła, kolorowy papier,
- włóczka, materiały.

Przygotowanie do lekcji

Lekcja powinna się odbyć po obejrzeniu filmu *Szczęściara* w reżyserii Johna Sheedy'ego.

Nauczyciel powinien przygotować odpowiednią liczbę kopii KARTY PRACY nr 1 oraz materiały do pracy w grupie: KARTA PRACY nr 2, KARTA PRACY nr 3 i KARTA PRACY nr 4, arkusze szarego papieru lub bloki do flipchartów, magnesy, taśmę/masę klejącą, szpilki.

PRZEBIEG LEKCJI

Wprowadzenie

Nauczyciel prosi uczniów o podzielenie się wrażeniami po seansie filmu *Szczęściara*. Pozwala na swobodne wyrażanie opinii. Później przedstawia temat lekcji: „R jak rodzina. R jak ratunek. R jak radość”, a następnie informuje, że na lekcjach poruszona zostanie kwestia rodziny i ról, jakie odgrywają w niej poszczególni członkowie. Dodaje że najpierw należy się skupić na głównej bohaterce filmu.

Realizacja tematu

1. Nauczyciel rozdaje każdemu uczniowi egzemplarz KARTY PRACY nr 1 i prosi o indywidualne wykonanie zadania: „Spośród podanych cech wskaż te, które można przypisać Candice”. Uczniowie zaznaczają odpowiedzi. W razie trudności ze zrozumieniem któregoś z wyrazów nauczyciel służy pomocą. Wyniki swojej pracy uczniowie zachowują dla siebie. Nie zostają one odczytane na forum klasy.

Przewidywane odpowiedzi – KARTA PRACY 1:

konsekwentna, kreatywna, lojalna, odważna, opiekuńcza, pomocna, przyjacielska, szczerza, tolerancyjna, wyrozumiała, wytrwała, zorganizowana.

2. Nauczyciel dzieli klasę na 3–4-osobowe zespoły. Należy zadbać o to, aby były one zróżnicowane i przypadkowe. Liczba zespołów zależy od liczebności klasy, co nie ma znaczenia podczas wykonywania dwóch pierwszych zadań, ale będzie wpływało na kolejne. Przed rozpoczęciem pracy nauczyciel przypomina uczniom o zasadach pracy w grupach i prosi o przygotowanie stanowisk zapewniających komfort pracy. Informuje, że uczniowie będą wykorzystywali materiały przyniesione na lekcje, m.in.: kredki, mazaki, klej.

3. Uczniowie rozpoczynają pracę w grupach od porównania swoich KART PRACY nr 1. Sprawdzają, czy zaznaczyli te same cechy. W przypadku różnic powinni je przedyskutować.

Przedstawiciele grup przyjmują od nauczyciela zadanie – KARTA PRACY nr 2, które ma polegać na wybraniu spośród wszystkich zaznaczonych cech Candice 3–4 i uzasadnieniu, że bohaterka rzeczywiście je posiada. Uczniowie powinni odwołać się do konkretnych wydarzeń z filmu.

Przewidywane odpowiedzi – KARTA PRACY 2:

- konsekwentna – do samego końca wierzy, że uda się jej uratować przed rozpadem, nawet mimo licznych niepowodzeń,
- kreatywna – ma niesamowite pomysły, np. na realizację projektu w szkole, pomoc nauczycielce (przebranie za pirata), czy udanie się do prawnika w celu uzyskania „rozvodu” z rodzicami,
- lojalna – nie opuszcza szpitala do momentu odzyskania przytomności przez Douglasa; utrzymuje relacje ze wszystkimi członkami swojej skłóconej rodziny,
- odważna – dla ratowania rodziny jest zdolna do każdego czynu, np. skacze do wody mimo braku umiejętności pływackich,
- opiekuńcza – dba o swoją mamę i Douglasa,
- pomocna – wspiera Douglasa w realizacji jego planu powrotu do prawdziwego „domu”,
- przyjacielska – zachowuje się przyjacielsko wobec każdej spotkanej osoby: sprzedawcy w sklepie z kostiumami czy nauczycielki,
- szczerza – przyznaje się Douglasowi na początku znajomości, że nie potrafi dotrzymać sekretu,
- tolerancyjna – akceptuje wszystkich i stara się zrozumieć ich niewłaściwe wobec niej postawy; toleruje zachowanie ojca i wujka Bryana wobec siebie,
- wyrozumiała – wobec zachowania June – koleżanki ze szkoły, która się z niej naśmiewa i ją prześladuje,
- wytrwała – w ratowaniu swojej rodziny, czego dowodzi np. przygotowanie uroczystego obiadu dla rodziców,
- zorganizowana – zawsze jest świetnie przygotowana do lekcji; ma niezwykle porządek na ławce szkolnej.

4. Kiedy grupy skończą wypełnianie KARTY PRACY nr 2, zgłaszają się do nauczyciela po kolejne zadanie – KARTĘ PRACY nr 3. Grupy mogą skończyć pracę wcześniej. Nie muszą czekać na siebie nawzajem. Dzięki temu utrzyma się dyscyplina pracy w grupach: jedni nie będą się nudzić, a drudzy zaczną sprawniej pracować.

KARTA PRACY nr 3 zawiera prośbę o wykonanie portretu Candice na arkuszu szarego papieru/bloku z flipchartu. Postać ma wizualnie przypominać bohaterkę. Na samej górze powinna znaleźć się krótka metryczka Candice (imię, nazwisko, wiek,

informacje o rodzinie, miejscu zamieszkania itd.). Obok rysunku mają być wypisane cechy charakteru dziewczynki wraz z przykładami zapisanymi w poprzednim zadaniu. Warto zachęcić uczniów do przemyślanego układania cech, np. miłość do rodziców/lojalność na wysokości serca. To zadanie zajmie najwięcej czasu i może spowodować, że grupy zaczną się zajmować detalami rysunku. Nauczyciel pilnuje tempa pracy i przypomina o kolejnym zadaniu.

Po zakończeniu tego zadania efekty pracy zostaną umieszczane w pracowni na ścianach czy gazetkach. Przedstawiciele opisują efekty pracy swojej grupy, szczególną uwagę poświęcają cechom Candice. Nauczyciel podczas oceniania powinien wziąć pod uwagę nie tylko wartość merytoryczną wykonanych zadań, ale także pomysłowość wykonania, staranność i zaangażowanie.

5. Grupy otrzymują ostatnie zadanie – KARTA PRACY nr 4. Ta część zajęć będzie miała już bardziej wychowawczy charakter. Każda grupa otrzymuje zadanie, które dotyczy innego członka rodziny: „Jakie zadania, obowiązki i przywileje w rodzinie spoczywają na mamie/tacie/dziecku/babci/dziadku/wujku/cioci”. Liczba członków rodziny jest uzależniona od liczby zespołów. Powinni pojawić się rodzice i dzieci.

Uczniowie otrzymują kolejne arkusze szarego papieru/bloku flipchartu i na nich zapisują swoje odpowiedzi. Z racji pochodzenia z różnych domów, w których panują inne zwyczaje i tradycje, nauczyciel jest przygotowany na wiele różnych odpowiedzi. Po zakończeniu wykonywania zadania uczniowie zawieszają swoje prace na tablicy. Nauczyciel wspólnie z uczniami zaznacza zadania/obowiązki/przywileje, które pojawiły się w kilku grupach i przechodzi do dyskusji – z czego wynikają pojawiające się podobieństwa i różnice. W razie potrzeby zadaje pomocnicze pytania:

1 Czy każda rodzina funkcjonuje tak samo?

→Z czego wynikają podobieństwa, a z czego – różnice?

→Jakie zadania tradycyjnie przypisuje się w rodzinie dorosłym, a jakie – dzieciom?

→Czy zadania dzieci zmieniają się wraz z ich dojrzewaniem?

→Dlaczego Candice musiała w swojej rodzinie przejąć rolę dorosłego?

→Dlaczego bohaterka to zrobiła?

→Czy jest to postawa godna naśladowania? Dlaczego?

Nauczyciel pozwala uczniom na swobodne wyrażanie opinii przy zachowaniu zasad kulturalnego dyskusowania. Pilnuje, aby żadna z wypowiedzi nie została wyśmiana. Wykorzystuje okazję do pokazania uczniom, czym są empatia i akceptacja inności. Stara się tak kierować rozmową, aby pojawiła się wymiana poglądów, które są uzasadniane właściwie zbudowanymi argumentami.

Podsumowanie tematu

Jako podsumowanie lekcji nauczyciel próbuje stworzyć z uczniami krótki kodeks rodziny, w którym zawrze wnioski wyłaniające się z przeprowadzonej dyskusji. Jeśli pozwolą na to czas i odpowiednia atmosfera na zajęciach, nauczyciel pyta uczniów o to, dlaczego dorosłym w rodzinie jest przypisywane zadanie dbania o bezpieczeństwo fizyczne i psychiczne dzieci. Ewentualnie zapowiada kolejne zajęcia – dotyczące filmu – z wychowawcą. Wtedy omówione zostaną podobieństwa i różnice między rodziną a klasą.

KARTA PRACY nr 1

Zadania do pracy indywidualnej. Egzemplarz dla każdego ucznia.

Zadanie

Spośród podanych niżej cech wskaż te, które można przypisać bohaterce filmu – Candice. Zaznacz wszystkie, które uważasz za właściwe.

GADATLIWA

SAMOLUBNA

KONSEKWENTNA

SAMOTNA

KREATYWNA

SMUTNA

LEKKOMYŚLNA

SZALONA

LOJALNA

SZCZERA

NUDNA

TOLERANCYJNA

ODWAŻNA

UPARTA

OPIEKUŃCZA

WŚCIBSKA

OPRYSKLIWA

WYROZUMIAŁA

POMOCNA

WYTRWAŁA

PONURA

ZAROZUMIAŁA

PRZYJACIELSKA

ZORGANIZOWANA

KARTA PRACY nr 2

Zadania dla grup (do wycięcia)

Zadanie 1

Porównajcie efekty swojej pracy z KARTĄ PRACY nr 1. Oceńcie, które z zaznaczonych cech się pokrywają, a które – różnią. Zastanówcie się, z czego wynikają rozbieżności.

Zadanie 2

Spośród zaznaczonych przez Was cech Candice wybierzcie 3–4. Następnie znajdźcie dowody na to, że bohaterka rzeczywiście je posiadała. W tym celu warto się odwołać do konkretnych wydarzeń w filmie oraz zachowań dziewczynki. Zanotujcie efekty swojej pracy.

Zadanie 1

Porównajcie efekty swojej pracy z KARTĄ PRACY 1. Oceńcie, które z zaznaczonych cech się pokrywają, a które – różnią. Zastanówcie się, z czego wynikają rozbieżności.

Zadanie 2

Spośród zaznaczonych przez Was cech Candice wybierzcie 3–4. Następnie znajdźcie dowody na to, że bohaterka rzeczywiście je posiadała. W tym celu warto się odwołać do konkretnych wydarzeń w filmie oraz zachowań dziewczynki. Zanotujcie efekty swojej pracy.

Zadanie 1

Porównajcie efekty swojej pracy z KARTĄ PRACY 1. Oceńcie, które z zaznaczonych cech się pokrywają, a które – różnią. Zastanówcie się, z czego wynikają rozbieżności.

Zadanie 2

Spośród zaznaczonych przez Was cech Candice wybierzcie 3–4. Następnie znajdźcie dowody na to, że bohaterka rzeczywiście je posiadała. W tym celu warto się odwołać do konkretnych wydarzeń w filmie oraz zachowań dziewczynki. Zanotujcie efekty swojej pracy.

Zadanie 1

Porównajcie efekty swojej pracy z KARTĄ PRACY 1. Oceńcie, które z zaznaczonych cech się pokrywają, a które – różnią. Zastanówcie się, z czego wynikają rozbieżności.

Zadanie 2

Spośród zaznaczonych przez Was cech Candice wybierzcie 3–4. Następnie znajdźcie dowody na to, że bohaterka rzeczywiście je posiadała. W tym celu warto się odwołać do konkretnych wydarzeń w filmie oraz zachowań dziewczynki. Zanotujcie efekty swojej pracy.

KARTA PRACY nr 3

Zadania dla grup (do wycięcia)

Zadanie

Na podstawie wcześniej wykonanego zadania dotyczącego cech charakteru Candice wykonajcie jej portret. Na otrzymanym arkuszu papieru narysujcie postać dziewczynki, a następnie – wykorzystując przyniesione przez siebie materiały – upodobnijcie ją do bohaterki filmu.

Pamiętajcie, aby na górze podpisać portret i uzupełnić metryczkę Candice (czyli imię i nazwisko, wiek, informacje o rodzinie i przyjaciołach oraz zainteresowaniach).

Potem na swojej pracy zapiszcie cechy charakteru bohaterki (wraz z uzasadnieniami z poprzedniego zadania). Postarajcie się, aby znalazły się na takiej wysokości jak serce (osoba emocjonalna) lub głowa (osoba racjonalna).

Wasza praca powinna być wykonana starannie i estetycznie.

Zadanie

Na podstawie wcześniej wykonanego zadania dotyczącego cech charakteru Candice wykonajcie jej portret. Na otrzymanym arkuszu papieru narysujcie postać dziewczynki, a następnie – wykorzystując przyniesione przez siebie materiały – upodobnijcie ją do bohaterki filmu.

Pamiętajcie, aby na górze podpisać portret i uzupełnić metryczkę Candice (czyli imię i nazwisko, wiek, informacje o rodzinie i przyjaciołach oraz zainteresowaniach).

Potem na swojej pracy zapiszcie cechy charakteru bohaterki (wraz z uzasadnieniami z poprzedniego zadania). Postarajcie się, aby znalazły się na takiej wysokości jak serce (osoba emocjonalna) lub głowa (osoba racjonalna).

Wasza praca powinna być wykonana starannie i estetycznie.

Zadanie

Na podstawie wcześniej wykonanego zadania dotyczącego cech charakteru Candice wykonajcie jej portret. Na otrzymanym arkuszu papieru narysujcie postać dziewczynki, a następnie – wykorzystując przyniesione przez siebie materiały – upodobnijcie ją do bohaterki filmu.

Pamiętajcie, aby na górze podpisać portret i uzupełnić metryczkę Candice (czyli imię i nazwisko, wiek, informacje o rodzinie i przyjaciołach oraz zainteresowaniach).

Potem na swojej pracy zapiszcie cechy charakteru bohaterki (wraz z uzasadnieniami z poprzedniego zadania). Postarajcie się, aby znalazły się na takiej wysokości jak serce (osoba emocjonalna) lub głowa (osoba racjonalna).

Wasza praca powinna być wykonana starannie i estetycznie.

Zadanie

Na podstawie wcześniej wykonanego zadania dotyczącego cech charakteru Candice wykonajcie jej portret. Na otrzymanym arkuszu papieru narysujcie postać dziewczynki, a następnie – wykorzystując przyniesione przez siebie materiały – upodobnijcie ją do bohaterki filmu.

Pamiętajcie, aby na górze podpisać portret i uzupełnić metryczkę Candice (czyli imię i nazwisko, wiek, informacje o rodzinie i przyjaciołach oraz zainteresowaniach).

Potem na swojej pracy zapiszcie cechy charakteru bohaterki (wraz z uzasadnieniami z poprzedniego zadania). Postarajcie się, aby znalazły się na takiej wysokości jak serce (osoba emocjonalna) lub głowa (osoba racjonalna).

Wasza praca powinna być wykonana starannie i estetycznie.

KARTA PRACY nr 4

Zadania dla grup (do wycięcia)

Zadanie

Jakie zadania, obowiązki i przywileje spoczywają w rodzinie na mamie? Zastanówcie się nad każdym z nich. Skupcie się nie tylko na codziennych czynnościach, ale także uroczystościach rodzinnych czy sytuacjach kryzysowych.

Efekty swoich przemyśleń zapiszcie na otrzymanych arkuszach papieru. Na górze zapiszcie wylosowanego członka rodziny, a pod spodem czytelnie i wielkimi literami zanotujcie zadania/obowiązki/przywileje.

Zadanie

Jakie zadania, obowiązki i przywileje spoczywają w rodzinie na tacie? Zastanówcie się nad każdym z nich. Skupcie się nie tylko na codziennych czynnościach, ale także uroczystościach rodzinnych czy sytuacjach kryzysowych.

Efekty swoich przemyśleń zapiszcie na otrzymanych arkuszach papieru. Na górze zapiszcie wylosowanego członka rodziny, a pod spodem czytelnie i wielkimi literami zanotujcie zadania/obowiązki/przywileje.

Zadanie

Jakie zadania, obowiązki i przywileje spoczywają w rodzinie na dziecku? Zastanówcie się nad każdym z nich. Skupcie się nie tylko na codziennych czynnościach, ale także uroczystościach rodzinnych czy sytuacjach kryzysowych.

Efekty swoich przemyśleń zapiszcie na otrzymanych arkuszach papieru. Na górze zapiszcie wylosowanego członka rodziny, a pod spodem czytelnie i wielkimi literami zanotujcie zadania/obowiązki/przywileje.

Zadanie

Jakie zadania, obowiązki i przywileje spoczywają w rodzinie na dziadku? Zastanówcie się nad każdym z nich. Skupcie się nie tylko na codziennych czynnościach, ale także uroczystościach rodzinnych czy sytuacjach kryzysowych.

Efekty swoich przemyśleń zapiszcie na otrzymanych arkuszach papieru. Na górze zapiszcie wylosowanego członka rodziny, a pod spodem czytelnie i wielkimi literami zanotujcie zadania/obowiązki/przywileje.

Zadanie

Jakie zadania, obowiązki i przywileje spoczywają w rodzinie na babci? Zastanówcie się nad każdym z nich. Skupcie się nie tylko na codziennych czynnościach, ale także uroczystościach rodzinnych czy sytuacjach kryzysowych.

Efekty swoich przemyśleń zapiszcie na otrzymanych arkuszach papieru. Na górze zapiszcie wylosowanego członka rodziny, a pod spodem czytelnie i wielkimi literami zanotujcie zadania/obowiązki/przywileje.

Zadanie

Jakie zadania, obowiązki i przywileje spoczywają w rodzinie na cioci/wujku? Zastanówcie się nad każdym z nich. Skupcie się nie tylko na codziennych czynnościach, ale także uroczystościach rodzinnych czy sytuacjach kryzysowych.

Efekty swoich przemyśleń zapiszcie na otrzymanych arkuszach papieru. Na górze zapiszcie wylosowanego członka rodziny, a pod spodem czytelnie i wielkimi literami zanotujcie zadania/obowiązki/przywileje.